

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-професійну програму
«Біологія та здоров'я людини»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю А4 Середня освіта
предметною спеціальністю А4.05 Біологія та здоров'я людини
Закарпатського угорського університету імені Ференца Ракоці II

Освітньо-професійна програма «Біологія та здоров'я людини» розроблена з урахуванням сучасних тенденцій розвитку природничої освіти, потреб системи загальної середньої освіти та вимог до професійної підготовки майбутнього вчителя біології. Програма має комплексний характер і забезпечує гармонійне поєднання фундаментальної біологічної підготовки, педагогічної майстерності та практичної професійної спрямованості.

Аналіз змісту освітньої програми свідчить про її відповідність сучасним науковим досягненням у галузі біології, екології, здоров'язбереження та методики навчання природничих дисциплін. Освітні компоненти охоплюють ключові напрями професійної підготовки майбутнього педагога: ботаніку, зоологію, фізіологію людини, генетику, екологію, мікробіологію, методику навчання біології, психологію та педагогіку. Це створює належне підґрунтя для формування цілісного професійного світогляду випускника.

Важливою перевагою програми є її практична орієнтованість. Значний обсяг навчальних, польових та педагогічних практик забезпечує набуття здобувачами реального досвіду професійної діяльності, розвитку дослідницьких навичок, уміння організовувати експериментальну та природоохоронну роботу, застосовувати сучасні методики навчання й інтерактивні освітні технології.

Позитивно оцінюю включення до програми компонентів, пов'язаних із цифровими технологіями, екологічною безпекою, формуванням здорового способу життя та громадянської відповідальності. Це забезпечує підготовку сучасного педагога, здатного працювати в умовах динамічних змін освітнього середовища.

Програма розроблена для впровадження у мультинаціональному регіоні і готуватиме майбутніх вчителів до викладання в школах регіону українською і угорською мовами.

Слід відзначити належний рівень забезпечення програми, наявність сучасної навчально-лабораторної бази, колекцій, гербаріїв, цифрових ресурсів та баз практичної підготовки, що дозволяє забезпечити якісну реалізацію освітнього процесу та підготовку майбутніх учителів біології та здоров'я людини.

З урахуванням вищенаведеного вважаю, що підготовлена освітня програма з відповідною корекцією відповідає всім чинним вимогам щодо структури, компонентів, компетентностей та програмних результатів та її слід рекомендувати для використання у навчальному процесі закладу для підготовки бакалаврів зі спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), галузь знань 01 Освіта/Педагогіка.

декан біологічного факультету
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна,
кандидат біологічних наук, доцент

завідувач кафедри
ботаніки та екології
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна,
кандидат біологічних наук, доцент

Юрій ГАМУЛЯ

Алла ГРОМАКОВА

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-професійну програму
«Біологія та здоров'я людини»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю А4 Середня освіта
предметною спеціальністю А4.05 Біологія та здоров'я людини
Закарпатського угорського університету імені Ференца Ракоці II

Освітньо-професійна програма «Біологія та здоров'я людини» спрямована на підготовку висококваліфікованих фахівців у галузі середньої освіти, здатних здійснювати професійну педагогічну діяльність у сучасних умовах розвитку освіти, суспільства та ринку праці. Програма відповідає актуальним вимогам законодавства України у сфері вищої освіти, професійному стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», а також сучасним тенденціям розвитку природничої та педагогічної освіти.

Позитивною рисою програми є її чітка професійна спрямованість, поєднання фундаментальної біологічної підготовки з сучасною психолого-педагогічною та методичною складовою. Освітня програма формує у здобувачів загальні, фахові та предметні компетентності, необхідні для якісного викладання біології та основ здоров'я у закладах загальної середньої освіти. Особливу увагу приділено формуванню практичних умінь, розвитку дослідницьких навичок, використанню цифрових технологій в освітньому процесі.

Важливим аспектом програми є її орієнтація на потреби регіону. Умови багатомовного та мультикультурного середовища Закарпаття враховані через підготовку майбутніх учителів до професійної діяльності українською та угорською мовами, що є надзвичайно актуальним для закладів освіти Берегівської територіальної громади та області загалом.

Структура освітньої програми є логічною та послідовною. Навчальні дисципліни забезпечують поступове формування професійних компетентностей, а значний обсяг педагогічної практики сприяє набуттю здобувачами реального досвіду професійної діяльності. Програма містить сучасні компоненти, пов'язані з безпекою життєдіяльності, основами національного спротиву, цифровою грамотністю, здоров'язбереженням, що особливо важливо в сучасних суспільних умовах.

Позитивно оцінюю наявність потужного матеріально-технічного та інформаційного забезпечення освітньої програми. Освітній процес підтримується сучасними електронними ресурсами, навчальними лабораторіями, базами практик, спеціалізованими колекціями та цифровими платформами, що створює належні умови для якісної підготовки майбутніх учителів біології та здоров'я людини.

Особливо важливим є те, що освітня програма враховує потреби роботодавців та залучає представників органів управління освітою й закладів загальної середньої освіти до її вдосконалення. Це забезпечує практичну спрямованість підготовки здобувачів та відповідність результатів навчання сучасним вимогам освітньої галузі.

Вважаю, що освітньо-професійна програма «Біологія та здоров'я людини» є актуальною, цілісною, змістовною та відповідає сучасним вимогам до підготовки вчителя закладу загальної середньої освіти. Програма забезпечує належний рівень професійної підготовки майбутніх педагогів і може бути рекомендована до впровадження та реалізації у Закарпатському угорському університеті імені Ференца Ракоці II.

Начальник управління освіти та культури
Берегівської міської ради
Закарпатської області

Едіта БАБЯК

26.05.2026 р.

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-професійну програму
«Біологія та здоров'я людини»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю А4 Середня освіта
предметною спеціальністю А4.05 Біологія та здоров'я людини
Закарпатського угорського університету імені Ференца Ракоці II

Освітньо-професійна програма «Біологія та здоров'я людини» є сучасною моделлю підготовки майбутнього вчителя природничої освітньої галузі, яка поєднує фундаментальну біологічну освіту, педагогічну підготовку та практичну орієнтацію професійного навчання. Аналіз структури та змісту програми свідчить про її відповідність сучасним тенденціям розвитку вищої педагогічної освіти та вимогам професійної діяльності вчителя.

Концепція освітньої програми ґрунтується на компетентнісному підході та спрямована на формування у здобувачів здатності до професійної, дослідницької, методичної та комунікативної діяльності. Важливо, що програмою передбачено не лише засвоєння сучасних біологічних знань, але й розвиток уміння інтегрувати їх у процес навчання, використовувати цифрові ресурси, організовувати дослідницьку діяльність учнів та формувати екологічний світогляд.

Структура освітньої програми характеризується послідовністю та змістовною збалансованістю. Поєднання дисциплін загальної, професійної та вибіркової підготовки створює умови для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів і забезпечує комплексний розвиток професійних компетентностей. Важливо, що програма враховує сучасні виклики освітнього середовища через включення компонентів, спрямованих на опанування інноваційних методик навчання, цифрових технологій, принципів інклюзивної освіти, психологічної підтримки учасників освітнього процесу, а також формування безпекової культури та громадянської свідомості.

Окремої уваги заслуговує практична складова підготовки. Навчальні та педагогічні практики забезпечують поступове входження здобувачів у професійну діяльність, сприяють формуванню навичок організації уроку, проведення дослідницької роботи, застосування інтерактивних методів навчання та педагогічної комунікації.

Перевагою програми є її регіональна актуальність. Для Закарпатського регіону надзвичайно важливою є підготовка педагогів, здатних працювати в умовах полікультурного та багатомовного освітнього середовища. Освітня програма враховує ці особливості та сприяє формуванню фахівців, готових до професійної діяльності у закладах освіти з різними мовами навчання.

Позитивно слід відзначити наявність сучасної матеріально-технічної бази для проведення лабораторних, практичних і польових занять.

Вважаю, що освітньо-професійна програма «Біологія та здоров'я людини» має достатній науково-методичний рівень, відповідає сучасним вимогам до підготовки педагогічних кадрів і може бути рекомендована до успішної реалізації в Закарпатському угорському університеті імені Ференца Ракоці II.

Доктор біологічних наук, професор,
провідний науковий співробітник Інституту ботаніки
ім. М.Г. Холодного НАН України

Микола ФЕДОРОНЧУК

25.06. 2026 р.

Підпис *М. Федорончук*
Засвідчую
Відділ кадрів *К. Овеч*